

Butik

MÜZELER ŞEHİRİ

ÇANKIRI

CEMALEDDİN FERRUH DARUL HADİS-İ (TAŞ MESCİD)

ŞİMDİ
ÇANKIRI
ZAMANI

Selçuklu Dönemi'nden kalma en önemli eser olan bu tescilli yapı, kent merkezinde bulunmaktadır. Moloz taştan yapılması sebebiyle yıkılmış olan şifahane kısmı, Anadolu Selçuklu Hükümdarı I. Alaaddin Keykubat zamanında, Çankırı Atabeyi (Valisi) Cemalettin Ferruh tarafından, 1235 yılında yaptırılmıştır. Cemalettin Ferruh, 1242 yılında ilave olarak darulhadis kısmını yaptırmıştır. Halen ayakta olan bu eser, Taş Mescit olarak isimlendirilmektedir. Birbirine dolanmış iki yılanın tasvir edildiği ve günümüzde 'Tıp Sembolü' olarak kullanılan birinci parça, yapı üzerinde yer almaktadır. Çankırı Müzesi'nde sergilenen ikinci parçada ise; günümüzde 'Eczacılık Sembolü' olarak kullanılan kupaya dolanmış yılan figürü bulunmaktadır.

www.cankiri.bel.tr

BUĞDAY PAZARI (HAZİMİYE) MEDRESESİ

17. yüzyıldan günümüze kadar gelen Buğday Pazarı (Hazimiye) Medresesi hakkında kayıtlarda Sofizade Mustafa Hazım Efendi tarafından yaptırıldığı ve 19 yetişkin öğrencinin eğitim gördüğü bilgisi yer almaktadır.

Kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarının yanı sıra, çekme helva ve halkalı şekerin yeniden hatırlatıldığı, Çankırı'da son yıllarda öne çıkan kaya tuzu hediye-lik eşyalarının üretildiği, yöresel yemek kültüründen örneklerin sunulduğu Buğday Pazarı Medresesi'nde; kentin geçmişi yansıtan ve sözel kültürün yaşatıldığı odalarda yaran kültürünün tüm unsurları ve sergilenen yöresel kıyafetler büyük ilgi görüyor. Çankırı Belediyesi tarafından Vakıflar Bölge Müdürlüğünden kiralanarak kültürel amaçlı kullanılmaya başlanan ve bu özellikleriyle geleneksel yapısını koruyan medrese, Çankırlıların ve Çankırı'ya gelen misafirlerin tarihte bir mola verdiği en önemli ziyaret mekanlarından birisi haline geldi.

ÇİVİTÇİOĞLU MEDRESESİ

Büyük Cami'nin kuzeydoğusunda yer alan dikdörtgen planlı, zemin katı taş, esas yapı bağdadidir. Yerden 1,5 m yükseklikte ahşap konsollara çıkma yapılarak oturtulmuştur. Üstü alaturka kiremitli kırma çatı ile örtülüdür. Köşelerde yuvarlatılmış olan saçaklar oldukça geniş ve saçak altları ahşap çitallerle desteklenmiştir. Yapım tarihi net olarak bilinmemekte olup vakıf kayıtlarına göre 17. yüzyılda ciddi bir tadilat görmüştür.

Çankırı Belediyesi tarafından 2004 yılında tekrar onarılıp müze ve sanat evine dönüştürülerek halkın ziyaretine açılan medresede ebru, hat, ney ve rölyef kursları verilmektedir.

1885 yılında yaptırılan ve 1980 yılına kadar faaliyetini sürdüren Tarihi Çamaşırhane, Türkiye’de bilinen en büyük çamaşırhanedir. 2004 yılına kadar kapısı kilitli kalan ve belediye mülkiyetinde olan bu tescilli eser, harabeye dönmüş bir vaziyette iken 2005 yılında projelendirildi ve restore edildi. Günümüzde ziyaret amaçlı kullanılan Tarihi Çamaşırhane, sosyal ve kültürel etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Geçmişin izlerini taşıyan bu mistik atmosfer, ziyaretçilerini bekliyor.

Çankırı merkezde bulunan ve kentle adeta özdeşleştirilen Çan Saati, Abdülhamit Dönemi’nden kalma, oldukça yüksek bir platform üzerine oturtulan, yüksekliği 15 metre olan saat kulesi şeklinde bir eserdir. Kare planlı ve dikdörtgen gövdeli olan kulenin, saat kadranlarının altında bir balkonu bulunmaktadır. Üzeri kurşun kubbe ile örtüldür. Kulenin üzerinde, dört yöne bakan yuvarlak kadranlı birer saat bulunmaktadır. İsviçre yapımı olduğu belirtilen ve XIX. yüzyılın ortalarında Sultan II. Abdülhamit tarafından Çankırı’ya gönderilen saat, kadranları üzerinde yuvarlak açıklıklar bulundurmaktadır.

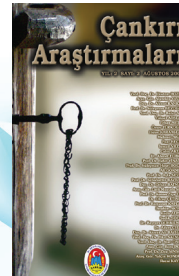

Kent merkezinde bulunan Çankırı Evleri, Çankırı Kalesi'nin eteklerinde bulunan ve 'Kentsel Sit Alanı' adı ile koruma altına alınan tarihi dokuda geniş alana sahiptir. Dar sokaklara sıra sıra dizili bulunan Çankırı Evleri; ahşap, kerpiç ve bağdadi tekniği ile genellikle iki katlı inşa edilmiştir. SİT alanındaki evlerin çoğunluğu miras paylaşımı sonucu ya da günün ihtiyaçlarına göre bilinçsizce tamir edildiğinden orijinalliğini yitirmiştir. Ancak eski sokaklardaki sıra evler, bir bütün olarak ele alındığında ve üzerinde çalışıldığında görsel güzellik sağlamaktadır.

Milli Mücadele Dönemi'nde cephede yaralanan askerlerin tedavi edildiği eski hastane binası, Çankırı Belediyesi tarafından kamulaştırılıp 2005 yılında restore edilerek Çankırı Araştırmaları Merkezi olarak hizmete açılmıştır.

Yerli ve yabancı yaklaşık 70 bilim adamı hakemliğinde faaliyetlerini sürdüren merkez, kurduğu arşivi ve hakemli yayınları ile Türkiye'deki diğer yerel yönetimlere model olmuştur. Başlatılan kampanya sonucu elde edilen 30 bin tarihi belge ve eserin; dijital kayıt, restorasyon çalışmaları ve iki Osmanlıca uzmanı tarafından yapılan tasnif çalışmaları sonucunda Araştırma Merkezindeki eserler, sadece Çankırı tarihine değil Türkiye ve hatta dünya tarihine ışık tutacak nitelik taşımaktadır.

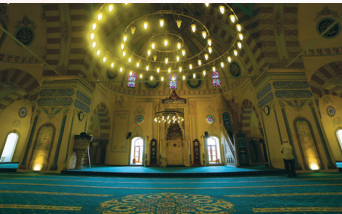

Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle Mimar Sinan'ın talebelerinden Sadık Kalfa tarafından yapılan cami, 1558 yılında ibadete açılmıştır. Kare planlı olan Cami'nin üzerinde, dört tarafında yarım kubbeler bulunan büyük bir tam kubbe yer almaktadır. Duvarları ve mimarisi kesme taş, kubbe üstleride kurşun ile kaplı olan caminin bulunduğu alanı canlandırmak üzere, Çankırı Belediyesi tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Merkez ilçeye 20 km mesafede bulunan ve yaklaşık beş bin yıldır işletildiği tahmin edilen tuz yatakları, 1,6 milyon ton ile ülkemizin en büyük kaya tuzu rezervini oluşturmaktadır. Tuz elde etmek amacıyla açılan ve içerisinde tırların dolaşabileceği mağarayı gezen ziyaretçiler, 8 km uzunluğundaki galerilerin muhteşem atmosferinden etkilenmektedirler.

Sarkıt ve dikitlerin bulunduğu mağaradan çıkartılan kaya tuzu özel sektör tarafından kurulan fabrikalarda ve yerel işletmelerde üretilerek ülke genelinde gıda sektöründe ve farklı pek çok alanda kullanılmaktadır. Sabit ısı ve nem değerleriyle astım ve solunum yolu hastaları için tedavi merkezi olabilecek özelliklere sahiptir. Önümüzdeki süreçte Yer Altı Tuz Şehri ismiyle sağlık ve kültür turizminin hizmetine sunulması için Çankırı Belediyesi'nce çalışmalar sürdürülmektedir.

Kökene ahiliğe dayanan ve Anadolu'nun Türkleşmesine büyük katkısı olan Yaran Kültürü, yerelden evrensel uzanan en önemli kültürel zenginlik olarak Çankırı'da özüne uygun biçimde yaşatılmaya çalışılmaktadır. Geçmişte daha çok esnaf ve zanaatkarların katıldığı Yaran Meclisleri, Büyük Başağa, Küçük Başağa, Yaran Reisi, usta, kalfa ve çirak yarenler olmak üzere 24 kişiden oluşur. Bir disiplin ocağı görevi de gören bu mecliste yaranlar, kış gecelerinde haftada bir gün yakılan ocaklarda (Cumartesi günleri) akşam namazında biraraya gelip sabah ezanına kadar eğlenirler ve eğitilirler. Çankırı'nın sosyal ve kültürel yapısında önemli bir yeri olan Yaran Kültürü, yöresel motiflerle döşenmiş özel mekanlarda yaşatılmaktadır.

Çankırı Belediyesi Ferit Akalın Radyo ve İletişim Evi Karataş Mahallesi Fikri Demirok Caddesi ile Uzunyol Caddesi'nin kesiştiği noktada Çankırı Belediyesi'nce restore edilerek hizmete sunulmuştur. Aynı çatı altında harem ve selamlık bölümlerinden oluşan iki parselden birisi bağış yoluyla diğer parsel ise Çankırı Valiliği tarafından kamulaştırılıp kullanım hakkı Çankırı Belediyesi'ne devredilmiştir. 2018 yılı içinde müze teşhir çalışmaları tamamlanan Radyo ve İletişim Evi'nde ilk çağlardan itibaren insanlar ve çeşitli canlılar arasındaki iletişim tarihi kronolojik sırayla anlatılıyor. Ayrıca müzeye ismini veren ve radyocu Ferit olarak bilinen Ferit Akalın'a ait radyo koleksiyonu burada sergilenmektedir. Müzeye ziyarete gelenlere Çankırı'ya ait yöresel ağızla anlatılar dinletilmekte, ses efektleri ile çeşitli etkinliklerin yapılabileceği atölyeler bulunmaktadır.

İdadi Mektep adıyla 1893 yılında açılan okulun yapımına 1886 yılında başlanmıştır. Kent merkezinde bulunan ve kesme taştan yapılmış olan iki katlı bina, günün imkanları doğrultusunda tefriş edilmiştir. Binanın diğer önemli özelliği ise; Atatürk'ün Şapka Devrimi sebebiyle çıktığı yurt gezisi sırasında, bu binada konuk edilmesidir. Atatürk'ün 31 Ağustos 1925 gecesi konakladığı dersane, günümüzde Atatürk Odası'na dönüştürülmüştür.

Merkezde bulunan ve çorak yerler olarak isimlendirilen alanda, Çankırı Müzesi ile Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi işbirliğinde başlatılan kazı çalışmaları 1997 yılından beri sürdürülmektedir. Yapılan kazılar sonucunda; zengin bir faunaya sahip Geç Miyosen omurgalı fosil yataklarından 8 milyon yıl önce yaşamış tek tırnaklılar, çift tırnaklılar, hortumlular ve maymunlara ait kalıntılar çıkarılmıştır. Çıkarılan fosiller Çankırı Müzesi'nde sergilenmektedir.

TCDD PARKI VE AÇIK HAVA MÜZESİ

Nisan 2019'dan itibaren çalışmaları hızlandırılan TCDD Parkı ve Açık Hava Müzesi'nin Belediye Park ve Bahçeler Müdürlüğü sorumluluğunda çalışmaları devam ediyor. Abdülhalik Renda Mahallesi'nde bulunan Devlet Demiryollarına ait eski Cer Atölyesi ve depolama alanını kapsayan 45 bin metrekarelik park içerisinde; yürüyüş yolu, mini tren yolu, dinlenme alanları, spor aletleri, kafeterya, kameryeler ve konsept oturma alanları ile sergilenmek üzere tarihi lokomotif ve vagonlar yer alacak. 2020 yılı içerisinde tamamlanacak.

İSTİKLAL YOLU PARKI VE ŞEHİTLER MÜZESİ

Çankırı Belediyesi, şehrin imaj ve vizyonuna önemli katkı sağlayacak İstiklal Yolu Parkı çalışmalarını tamamladı. Belediye, Kurtuluş Savaşı'nda silahların cepheye ulaştırıldığı İstiklal Yolu'nun önemini anlatmak ve milli mücadele ruhunu yaşatmak amacı ile Çankırı'ya değeri ve anlamı yüksek bir park kazandırdı.

Tarihte yaşanmışlıkları günümüzün modern çizgileri ile birleştiren İstiklal Yolu Parkı, geçmiş ile bugün arasında köprü kurarak İstiklal Yolu'nun öneminin gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olacak.

Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Hititler tarafından savunmada avantaj sağlaması düzen-cesiyle kentin kuzeyindeki tepe üzerine inşa edildiği tahmin edilmektedir. Kale etrafında Roma dönemine ait nekropol alanı ve kale altında su sarnıcı, dışarı ile irtibatı sağlayan geçitler, gözetleme ve ateş kuleleri mevcut iken şu an birkaç sur kalıntısı kalmıştır. Uzun süre yerleşim alanı olarak kullanılan Çankırı Kalesi bazı kaynaklara göre 1074 bazı kaynaklara göre ise 1082 yılında Selçuklu komutanlarından Emir Karatekin Bey tarafından fethedilmiş olup o günden bugüne işgal görmemiştir. İçerisinde Karatekin Beyin aile efradıyla birlikte yattığı bir türbe mevcuttur. Deprem nedeniyle sur ve kuleleri yıkılan Çankırı Kalesi Çankırı Belediyesi tarafından yeniden düzenlenerek bölgenin önemli bir inanç turizm alanı olarak ziyaretçilerine hizmet vermektedir.

Çankırı Kalesi'nin şehre en hâkim noktasına yapılan cam seyir teras, Türkiye'de en büyük taban alanına ve en uzun çıkmaya sahip özelliği ile büyük ilgi görüyor. Ziyaretçiler, cam terasa çıkarak şehrin eşsiz manzarasının keyfini sürüyor. Cam terasın girişinde ahşap bir bina da yer alıyor. Bina içerisinde güvenlik görevlisi için bir alan ve turnike bulunuyor. Seyir terasına güvenlik görevlisinin gözetiminde kontrollü bir şekilde aynı anda 30 kişi çıkabiliyor. Kaledeki Türk bayrağının altından, şehre uzanan en uç noktasına yapılan cam seyir teras, Çankırı Kalesi'ni daha da cazibeli hale getiriyor.

Çankırı'nın İnadık köyü yakınlarında 1966-67 yıllarında yapılan kazılarda ortaya çıkarılan; M.Ö. 17. yüzyıla ait Hititler mabedinde bulunan İnadık Vazosu, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmektedir. Kabartmalı motiflerin firizler halinde üzerine yerleştirildiği İnadık Vazosu'nda, kutsal evlilik töreninin bütün aşamaları aşağıdan yukarıya doğru belli bir sıra ile tasfir edilmiştir. Eski Hitit

Dönemi'nin kabartmalı ve resimli vazo sanatını temsil eden nadir örneklerinden biri olup İnadık Höyüğü'ndeki yerleşmenin tarihini ve halkının yaşantısını aydınlatması açısından önemli bir buluntudur. Bu vazonun orjinalinin kopyası Valilik makamının girişinde, Çankırı Belediyesi tarafından yaptırılan büyük bir örneği de Büyük Otel karşısındaki refüjde sergilenmektedir.

Çankırı'da bir yaşam tarzı olan Yaran Kültürü'nün etkilerini, yemek ve sofrada da görmektedir. Takım yemeği olarak adlandırılan; çorba, etli pilav, bol sarımsaklı cabada et güveci, etli yaprak sarması, tatlı (yumurta tatlısı yada ev baklavası) ve son olarak bam-yadan oluşan yaran öğünü, Çankırı'da davetlerin ve özel yemeklerin ana menüsünü oluşturur. Bamyanın sindirimi kolaylaştırması bir nevi maden suyu görevi görmesi nedeniyle tatlının ardından verilmesi dikkat çekicidir.

Kavrulmuş kuru kıymadan yapılan Çankırı kıymalı, yazma çöreği, pıhtı, toyga aşısı, tutmac çorbası, cimcik hamuru, hoşşerim, nohul, iri hamur, şaştım aşısı, yumurta tatlısı, keşkek, ev baklavası gibi birbirinden ilginç ve nefis yemekleriyle Türk yemek kültürünün önemli bir bölümünü temsil etmektedir.

ÇANKIRI

Butik
MÜZELER ŞEHİRİ
ÇANKIRI

www.cankiri.bel.tr

Bu basın bülteni T.C. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın desteği "Butik Müzeler Şehri Çankırı" Projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerikle ilgili tek sorumluluk T.C. Çankırı Belediyesi'ne aittir. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.